MediaWise
Réamhrá

Sa lá atá inniu ann bíonn leanaí timpeallaithe ag teachtaireachtaí margaíochta i bhformhór na réimsí ina saol. Tá na teachtaireachtaí sin chomh forleathan agus chomh háititheach go bhfuil sé tábhachtach a chur ina luí ar leanaí na nithe atá á rá ag na teachtaireachtaí sin a thuiscint.

Is Acmhainn litearthachta SAOR IN AISCE é MediaWise a forbraíodh le húsáid sna ranganna Bunscoile go léir. An aidhm atá leis ná cuidiú le leanaí a bhfeasacht agus a dtuiscint ar na meáin, ar fhógraíocht agus ar mhargaíocht a fhorbairt. Cuideoidh sé seo le leanaí cinntí níos eolasaí a dhéanamh faoina riachtanais agus a mianta bunaithe ar na teachtaireachtaí margaíochta atá mórthimpeall orthu.

Cuspóir foghlama

Is é cuspóir MediaWise na scileanna saoil a thabhairt do leanaí a mbeidh gá acu leo chun smacht iomlán a fháil ar na cineálacha éagsúla meáin a bhíonn ag síorathrú agus a bhíonn ar fáil dóibh. Bunaithe ar an gcreat inniúlachta don litearthacht sna meáin a chuir Údarás Craolacháin na hÉireann ar fáil, tá sé mar aidhm leis an acmhainn seo cuidiú le leanaí tuiscint a fháil ar ábhair agus seirbhísí agus meastóireacht chriticiúil a dhéanamh orthusan ionas gur féidir leo roghanna eolasacha a dhéanamh sna meáin chraolta, chlóite agus eile.

Torthaí foghlama

Ar chur i gcrích na hacmhainne seo beidh na leanaí in ann na nithe seo a dhéanamh:

- Sainaithint – cineálacha éagsúla fógraíochta a shainaithint agus cur síos a dhéanamh orthu
- Anailísiú – cuspóir raon fógraí a thuiscint, chomh maith leis na teicnící a úsáidtear chun tionchar a imirt ar dhaoine
- Míniú – a mhíniú conas a mhúnlaíonn rialacha fógraíochta na fógraí a fheicimid
- Meastóireacht – cuidiú le leanaí smaointeoireacht chriticiúil a fhorbairt faoin saol tráchtála timpeall orthu agus cuidiú leo roghanna níos eolasaí a dhéanamh.

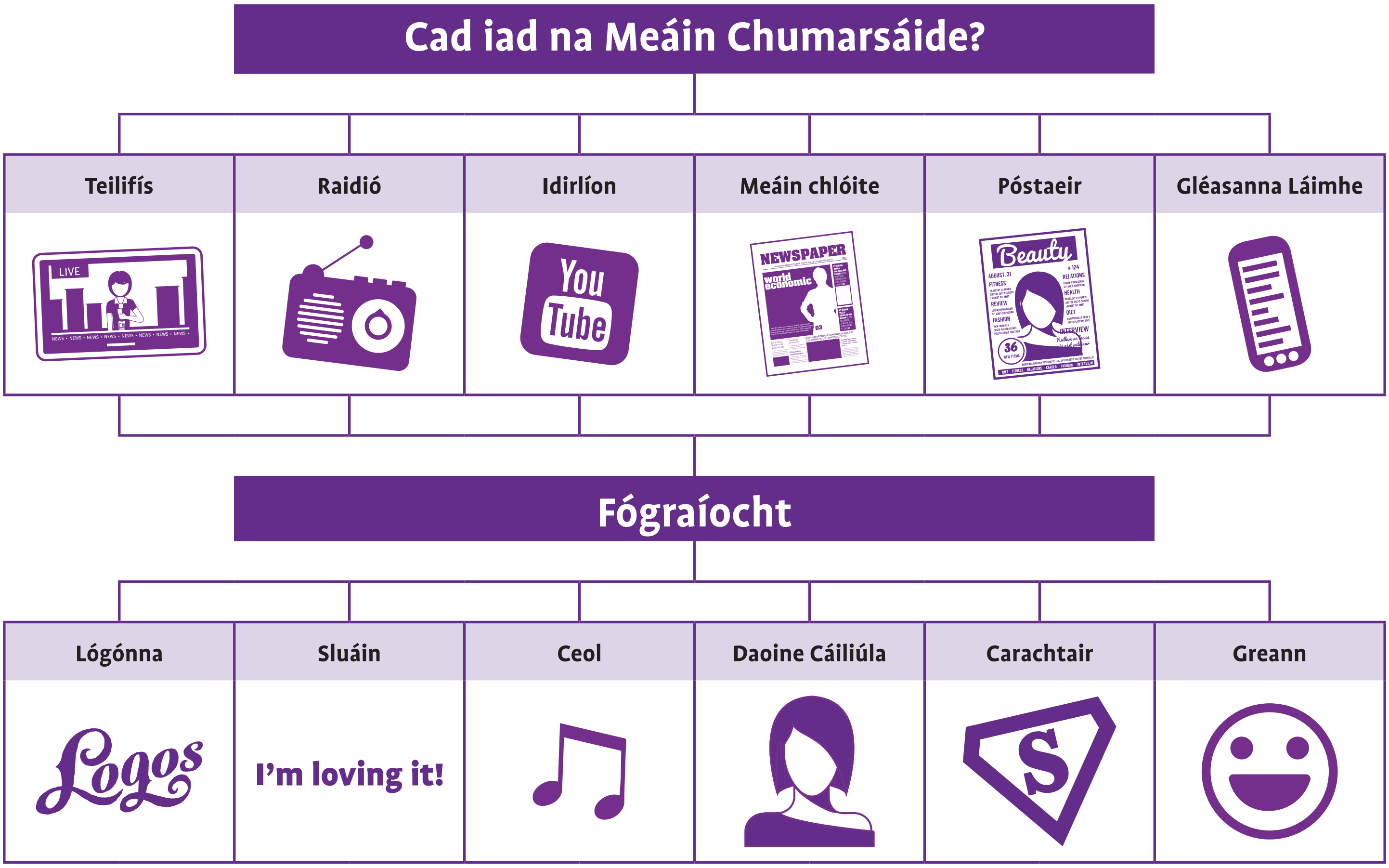

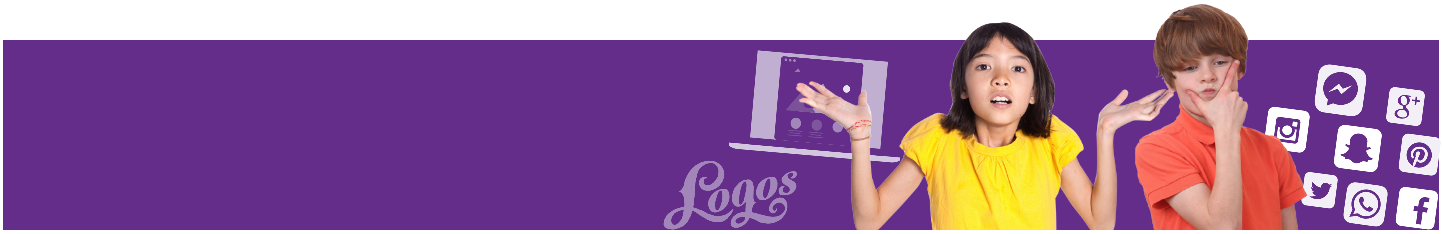

Fócas Curaclaim

Cuideoidh naisc churaclaim leat a fheiceáil conas a nascann MediaWise le do chuid teagaisc chun cuidiú le forbairt na foghlama i do sheomra ranga. Cuimsíonn an acmhainn seo a lán réimsí, mar shampla Teanga, OSPS, OSIE, Drámaíocht, Tíreolaíocht, na hAmharcealaíona, Stair agus Matamaitic.

Naisc Churaclaim do Ranganna 1 agus 2					
Teanga	OSPS	OSIE	Drámaíocht	Stair	Matamaitic

Ag úsáid MediaWise

Is acmhainn ar líne é MediaWise. Tá ocht gceacht ann le haghaidh gach gráid ranga, ag forbairt ar bhealach bíseach thar thréimhse forbartha an linbh. Is féidir leat úsáid a bhaint as MediaWise i gceachtanna le linn na seachtaine scoile, mar go mbaintear leas san acmhainn seo as modheolaíochtaí éagsúla teagaisc agus foghlama ar fud churaclam na bunscoile.

Dearadh gach ceacht mar sheisiún 40 nóiméad. Cuimsítear i nótaí an mhúinteora imlíne de gach ceacht lena n-áirítear iad seo a leanas:

- An cuspóir foghlama
- An toradh foghlama
- Na hacmhainní le húsáid
- An mhodheolaíocht.

Treoir mhionsonrach don cheacht, lena n-áirítear:

- Bileoga oibre na ndaltaí
- Gníomhaíochtaí
- Gníomhaíochtaí idirghníomhacha.

Is féidir leat iad seo a úsáid go solúbtha agus iad a chur in oiriúint don méid ama a bheidh ar fáil duit.

Áiríonn MediaWise roinnt fíorfhógraí freisin mar thagairt ar féidir úsáid a bhaint astu le linn na gceachtanna agus chun gníomhaíochtaí eile litearthachta sna meáin a spreagadh amach anseo.

Buíochas

Is mian le ***safefood*** buíochas a ghabháil le gach duine a bhí páirteach sa tionscadal, go háirithe na múinteoirí scoile agus na leanaí a ghlac páirt sa chéim phíolótach agus a chuir a gcuid ama ar fáil go fial flaithiúil chun an acmhainn a fhorbairt ag an gcéim sin.

Ní fhéadfaí MediaWise a fhorbairt gan cion agus dianobair Sheena Horgan, Iriseoir, Údar agus Sainchomhairleoir sa Mhargaíocht Shóisialta, i bhforbairt struchtúr agus imlíne ábhair na hacmhainne agus comhairle agus ionchur Gearoid McCauley, Múinteoir i mBunscoil St. Senan's, Inis Córthaidh, mar chleachtóir lán taithí. Bhí páirt lárnach ag Corinna Hardgrave, Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath atá ina Comhalta de chuid ***safefood***, i bhforbairt an tionscadail. Tá liosta iomlán na gcomhaltaí comhairleacha ag deireadh na hacmhainne seo.

MediaWise
Forléargas

Topaicí agus Ceachtanna

Topaic 1 Cad iad na Meáin Chumarsáide?	**Ceacht 1** Na meáin agus fógraíocht a thuiscint	**Ceacht 2** An cuspóir atá le fógraíocht a mhíniú agus a thuiscint.
Topaic 2 An teachtaireacht agus na mothúcháin is bun leis na meáin chumarsáide	**Ceacht 3** Raon mothúchán mar a chuirtear i láthair iad sna meáin a shainaithint agus tuiscint a fháil ar na mothúcháin a spreagann na fógraí sin ionainn.	**Ceacht 4** Roinnt de na heilimintí éagsúla a úsáidtear sna meáin a shainaithint.
Topaic 3 Cé hiad an lucht éisteachta agus féachana?	**Ceacht 5** Éist le tuairimí daoine eile – conas a thaitníonn na rudaí céanna le daoine eile is a thaitníonn linne, ach ar chúiseanna éagsúla.	**Ceacht 6** An bhrí le 'bonn tuisceana' a thuiscint
Topaic 4 An tionchar a bhíonn ag na meáin chumarsáide orainn	**Ceacht 7** Cur síos ar cad is brí le 'háitiú' agus conas a oibríonn sé sin	**Ceacht 8** A aithint gur féidir leis na meáin a bheith ina bhfoinse eolais.

Ba cheart go gcuideodh MediaWise leis na leanaí i Rang 1 agus Rang 2 na nithe seo a leanas a dhéanamh:

1. An difríocht idir cineálacha éagsúla meán a ainmniú agus na meáin éagsúla a fheiceann siad ar bhonn rialta a shainaithint.
2. Cur síos a dhéanamh ar cad is fógraíocht ann agus a aithint go mbíonn fógraíocht le feiceáil i ngach áit.
3. A thuiscint go ndéanann fógraíocht iarracht ceann de na ceithre sprioc seo a leanas a bhaint amach:
   - Rud éigin a insint dúinn is gá dúinn a bheith ar eolas againn
   - Áitiú orainn táirge nó branda a cheannach
   - Áitiú orainn ár n-iompar a athrú
   - Dearcadh a chur chun cinn.
4. Cur síos a dhéanamh ar mhothúcháin bhunúsacha (sonas, míshonas, fearg, leadrán, ionadh, eagla) agus cén 'chuma' a bheadh orthusan dá mbeifeá chun iad a chur i láthair sna meáin.
5. A thuiscint conas a thaitníonn na rudaí céanna le daoine eile is a thaitníonn linne, ach ar chúiseanna éagsúla.
6. A thuiscint cad is bonn tuisceana ann, na boinn tuisceana a úsáidtear i roinnt fógraí do bhréagáin a thuiscint agus roinnt bonn tuisceana eile a athint a úsáidtear sna meáin.
7. A thuiscint go gciallaíonn áitiú ar dhuine a chur ina luí ar dhuine rud éigin a dhéanamh nó a smaoineamh agus a thuiscint conas a oibríonn sé sin.
8. Cur síos a dhéanamh ar ghnáthshamplaí d'fhaisnéis sa chaoi a gcuirtear iad i láthair agus roinnt foinsí na faisnéise sin a lua.

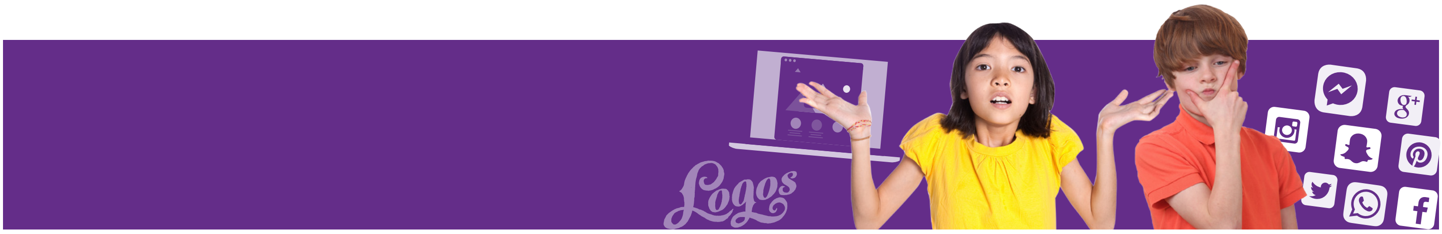

Naisc Churaclaim

Teanga

Teanga ó bhéal

Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird

- Spéis agus comhaird a léiriú agus éisteacht ghníomhach a dhéanamh ar mhaithe le spraoi agus ar chúiseanna faoi leith.

Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile

- Leas a bhaint as noirm shóisialta chuí chun comhráite ar thopaicí pearsanta agus ar thopaicí curaclaim a thosú, a bheith páirteach iontu agus iad a choimeád ar siúl agus tuin oiriúnach chainte agus scileanna cuí léirithe a úsáid a oirfidh don lucht éisteachta.
- Teanga a úsáid go muiníneach chun oibriú i bpáirt le daoine eile agus torthaí na hoibre a roinnt le lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad.

Tuiscint

Struchtúr abairte agus gramadach

- Úsáid a bhaint as abairtí comhleanúnacha leis an aimsir cheart, le hord ceart na bhfocal agus le struchtúr ceart na habairte agus sainmhíniú cuí a thabhairt is an abairt ag éirí níos cuimsithí de réir a chéile, le tacaíocht de réir mar is gá.

Stór focal a shealbhú agus a úsáid

- Úsáid a bhaint as straitéisí éagsúla ar nós gheáitsí an chainteora, tuin chainte, focail atá ar eolas cheana, pictiúir, struchtúr na habairte, sainmhíniú agus cur síos chun tuiscint ar fhocail nua a léiriú agus iad a úsáid.
- Úsáid a bhaint as foclóir agus frásaí ó bhéal a bhíonn ag éirí níos sofaisticiúla de réir a chéile, ina measc teanga a bhaineann le téacs** agus le topaic agus teanga a bhaineann go sonrach le hábhar ar leith, agus teanga gan chomhthéacs a chur in iúl. Réimse leathan beannachtaí, nathanna cainte agus frásaí coitianta a úsáid is tuin agus foghraíocht chuí a úsáid agus iad a úsáid sa chomhthéacs cuí.

Tuiscint

- Tuiscint a léiriú trí threoracha a thabhairt agus a leanúint agus insintí, míniúcháin agus cur síos a thuiscint, agus cás a dhéanamh go soiléir, lena n-áirítear tuairimíocht a dhéanamh, hipitéis a thabhairt, údar a thabhairt, idirbheartaíocht a dhéanamh, argóint a dhéanamh agus gearán a dhéanamh.

Fiosrú agus Úsáid

Iarratais agus Ceisteanna

- Riachtanais agus roghanna pearsanta a chur in iúl agus iarratais a dhéanamh ar bhealach muiníneach.
- Ceisteanna a chur agus freagraí a thabhairt de réir mar is gá, chun cabhair a lorg, teacht ar eolas agus ar thuiscint agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú.

Catagóiriú

- Réimse daoine, rudaí, imeachtaí agus eispéireas a ainmniú, iad a chatagóiriú agus eolas níos doimhne ar an ábhar agus níos mó tuisceana ina leith a léiriú, le tacaíocht de réir mar is gá.

Athinsint agus mionléiriú

- Scéalta agus insintí pearsanta a bhíonn ag dul chun castachta a insint agus a athinsint san ord ceart do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad agus iad ag úsáid aimsirí agus stór focal ó bhéal cuí

Teanga a úsáid go spraíúil agus go cruthaitheach

- Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, samhlaíocha agus cruthaitheacha na teanga agus freagairt dóibh, agus teanga a úsáid ar bhealach spraíúil, cruthaitheach.

Eolas, míniú agus údar a thabhairt

- Pointí eolais a sholáthar agus a mhíniú, agus údar a thabhairt leo do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad, ag úsáid teanga shainiúil an ábhair, le tacaíocht de réir mar is gá.

Cur síos, tuar agus machnamh

- Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, ar imeachtaí agus ar phróisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar agus machnamh a dhéanamh orthu.

Léitheoireacht

Cumarsáid

Rannpháirtíocht

- Páirt a ghlacadh i léitheoireacht agus sult a bhaint as bheith ag éisteacht léi, agus labhairt faoi bhrí agus faoi léirmhíniú focal scríofa agus léaráidí le daoine eile.

Inspreagadh agus Rogha

- Téacs** i réimse seánra í a roghnú, a léamh agus cumarsáid a dhéanamh ina thaobh, ar mhaithe le pléisiúr agus le spéis.

Tuiscint

Gnásanna cló

- Gnásanna bunúsacha an chló a aithint agus a úsáid

Fónaic agus aithint focal

- Feasacht fóineolaíochta agus réimse de straitéisí aitheanta focal a úsáid go saoráideach agus go muiníneach agus iad ag léamh téacsanna teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách

Foclóir léitheoireachta

- Labhairt faoi stór focal nua léitheoireachta agus é a úsáid de réir mar a thagann sé aníos trí tharraingt ar chomhthéacs, focail le brí ionannach agus focail leis an bhfuaim chéanna ach le brí dhifriúil chun cabhrú leis an tuiscint.

Fiosrú agus Úsáid

Cuspóir, seánra agus guth

- Taithí a fháil ar ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs**agus freagairt dóibh, agus ar réimse seánra í, agus tosaíochtaí agus tuairimí a chur in iúl.

Tuiscint

- Sonraí tábhachtacha i dtéacs** a thabhairt chun cuimhne, iad a phlé agus a athinsint san ord ceart agus na príomhphointí eolais i dtéacs** a aithint.
- Dul i ngleic le téacs** trí úsáid a bhaint ar bhealach solúbtha as raon inmhalartaithe de straitéisí tuisceana .

Líofacht agus féincheartú

- Téacsanna**teagaisc agus téacsanna** ag leibhéal neamhspleách a léamh i réimse seánra í le líofacht agus le tuiscint, agus féincheartú neamhspleách a dhéanamh

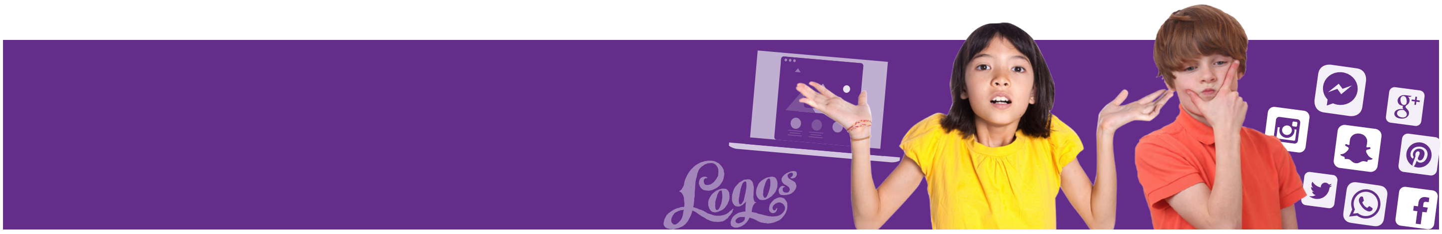

Naisc churaclaim ar lean

Teanga ar lean

Scríbhneoireacht

Cumarsáid

Rannpháirtíocht

- Páirt a ghlacadh i scríbhneoireacht, agus taitneamh a bhaint aisti, chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile.

Inspreagadh agus rogha

- Uirlisí cuí, topaic agus ábhar a roghnú don scríbhneoireacht pháirteach nó neamhspleách agus téacsanna** a roghnú chun roinnt le daoine eile.

Tuiscint

Gnásanna cló agus struchtúr abairte

- Gnásanna bunúsacha an chló chomh maith le struchtúr abairte a úsáid agus iad ag cumadh téacsanna** i bpáirt nó go neamhspleách.

Litriú

- Réimse focal ardmhinicíochta a litriú go cruinn agus straitéisí litrithe a úsáid chun focail neamhaitheanta a litriú.

Foclóir

- Úsáid a bhaint as stór focal níos leithne óna dtaithí phearsanta agus óna dtaithí ar bheith ag plé le téacs**, agus teanga a úsáid ar bhealach spraíúil agus cruthaitheach, le tacaíocht de réir mar is gá.

Fiosrú agus úsáid

Cuspóir, seánra augs guth

- Pictiúir agus scríbhneoireacht a dhéanamh agus tuiscint acu ar an gcuspóir agus ar an lucht éisteachta araon, le linn dóibh téacsanna** a chruthú i réimse seánra í d'fhonn guth ar leith a fhorbairt ina gcuid scríbhneoireachta chun a gcuid tuairimí, eolais agus taithí a chomhroinnt.

An próiseas scríbhneoireachta

- An próiseas scríbhneoireachta a úsáid chun téacs** a scríobh i gcomhpháirt le daoine eile agus / nó go neamhspleách

Freagairt agus intinn an údair

- Cur le míniú a scríbhneoireachta féin ó bhéal agus téacsanna** daoine eile a phlé agus iad ag léiriú go bhfuil fás ag teacht ar a dtuiscint ar intinn an údair

Peannaireacht

- Scríobh a dhéanamh ag baint úsáid as scríbhneoireacht reatha.

** áitítear i dtéacs gach táirge teanga: ó bhéal, scríofa, braille, físeach, braite, leictreonach agus digiteach

Matamaitic

Sonraí

Tuiscint

Sonraí a aithint agus a léirmhíniú

- Tacair a shórtáil agus a rangú de réir dhá chritéar nó trí chritéar.
- Sonraí a léiriú agus a léirmhíniú in dhá shraith, trí shraith nó ceithre shraith agus réada, samhla agus pictiúir in úsáid.

Stair

Scéalaíocht

Scéalta

- Scéalta a léiriú nó a thaifeadadh trí obair ealaíne, dhrámaíocht, cheol, mhím nó ghluaiseacht agus leas a bhaint as teicneolaíocht an eolais agus na cumarsáide
- Éisteacht le roinnt scéalta as saol daoine a chuir leis an saol áitiúil nó leis an saol náisiúnta agus le saol daoine i dtíortha eile ar bhealaí éagsúla agus na scéalta sin a phlé agus a athinsint agus clárú a dhéanamh orthu agus úsáid á baint as pictiúir agus gníomhaíochtaí simplí scríbhneoireachta eile

OSPS

Mise agus an domhan mór

Oideachas na meán cumarsáide

- Tús eolais a fháil ar na bealaí éagsúla inar féidir faisnéis a chur in iúl.
- Tosú ar idirdhealú a dhéanamh idir fíricí agus ficsean i scéalta nó i suíomhanna i gcineálacha éagsúla meáin.
- Fógraíocht a phlé agus a iniúchadh, ar fógraíocht í atá dírithe go sonrach ar leanaí.

Drámaíocht

Drámaíocht chun mothúcháin, eolas agus idéanna a iniúchadh d'fhonn tuiscint a chothú

Iniúchadh agus déanamh drámaíochta

- Úsáid a bhaint as an gcumas cur i gcéill chun páirt iomlán a ghlacadh sa drámaíocht.
- Leas a bhaint as an bhfeasacht ar na difríochtaí idir daoine chun tuiscint a fháil ar an ngaol idir ról agus carachtar.
- Taithí a fháil ar an gcaoi a gcruthaítear comhthéacs agus drámaíocht trí úsáid a bhaint as spás agus as réada.